

■ Doç. Dr. Murat Volkan DÜLGER, Akademisyen & Avukat

Dijital Çağda Dijital Ödeme Aracı:

Bitcoin ve Dijital Para

Para denildiğinde ilk aklımıza gelen madeni paralar veya banknot halinde bulunan elle tutulur, gözle görülür fiziksel varlığı olan paralardır. Peki, paranın somut bir gerçekliğinin olması şart mıdır? Teknolojinin muazzam gelişimi aklara bir süreden beri bizlere bu soruları da beraberinde sordurmakta. Çünkü hayatımızın her alanında büyük rol oynayan, değişimler meydana getiren teknolojinin; parayı, ekonomiyi, dolayısıyla da ticareti etkilemesi kaçınılmazdır.

Öncelikle "Para nedir?" sorusunu açıklığa kavuşturmak gerekir. Her ne kadar yerleşmiş tek bir tanımı bulunmasa da paranın genel kabul görmüş tanımı, mal ve hizmet bedeli ile borçların ödenmesinde kullanılan ve genel kabul gören ortak değişim aracıdır. Öyleyse paranın nasıl olması gerektiği hakkında herhangi bir zorunluluk yoktur. Para yalnızca bir temsil ve ortak değişim aracıdır. Bedel ödemede kullanılan ve genel kabul gören her şey para olarak kabul edilebilir.

Malların değiş tokuş edildiği ilkel toplumlarda, değişim ölçüsü olarak tuz, tütün, deri kurutulmuş balık ve hayvan başı gibi değer olan mallar

kullanılmıştır. Bu para türüne mal para denilmektedir. Ardından maden para, altın ve gümüşe bağlı kâğıt para, banknot gibi paraların kullanıldığı bilinmektedir. Son olarak kaydi para olarak da adlandırılan bankadaki hesaplarda bulunan ancak fiziki varlığı olmayan para, ticari hayatın gelişmesi ve bankacılık sektörünün ilerlemesiyle önem kazanmıştır. Benim üzerinde duracağım ve aslında bu yazının ana konusu olan dijital

para ise teknoloji ve internetin gelişimi sayesinde yaşam bulmuş ve bugün çokça tartışılan bir konu haline gelmiştir.

Dijital para kavramının gündeme gelmesi Avrupa Birliği ve Birleşik Krallık'da önceki yıllara dayanmakla beraber, Türkiye'de bu konu 2013 yılında kabul edilen 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun ile beraber mevzuatta yerini almıştır. Söz konusu Kanun'un 3. maddesinde elektronik para, elektronik para ihraç eden kuruluş tarafından kabul edilen fon karşılığı ihraç edilen, elektronik olarak

**“DAHA BASİT
TANIMLAMAK
GEREKİRSE, ASIL
OLARAK
Elektronik Para,
BİLGİSAYARIN
YA DA
VERİ DEPOLAMA
ARACININ
ANA BELLEĞİNDE
(HARD DİSKİNDE)
BİZİM ADIMIZA
BULUNAN VE
İNTERNET
ARACILIĞIYLA
YAPTIĞIMIZ ÖDEME
VE ALIŞVERİŞLERDE
KULLANDIĞIMIZ
Ödeme Aracıdır.”**

saklanan, bu Kanunda tanımlanan ödeme işlemlerini gerçekleştirmek için kullanılan ve elektronik para ihraç eden kuruluş dışındaki gerçek ve tüzel kişiler tarafından da ödeme aracı olarak kabul edilen parasal değer olarak tanımlanmıştır. Daha basit tanımlamak gerekirse, asıl olarak elektronik para, bilgisayarın ya da veri depolama aracının ana belleğinde (hard diskinde) bizim adımıza bulunan ve internet aracılığıyla yaptığımız ödeme ve alışverişlerde kullandığımız ödeme aracıdır. Kısaca e-para olarak ifade edilen elektronik paranın birçok avantajı ve bunun yanı sıra bazı dezavantajları bulunur. Kredi kartı kullanımından kaynaklanan riskleri ortadan kaldırması, ticaret hayatında zamandan tasarruf sağlaması ve farklı para birimlerindense tek bir para birimi halinde olması başlıca faydalarındandır. Suç gelirlerinin aklanması ile yasa dışı faaliyetlerinin finansmanında kullanılması ve bilişim korsanları tarafından sıklıkla saldırıya uğraması ise belli başlı dezavantajlarını oluşturur.

**ELEKTRONİK PARA HAKKINDA
YAPTIRIMLAR VAR MIDIR?**

Elbette Kanun'da birtakım yaptırımlar öngörülmüştür. 6493 sayılı Kanun elektronik para kuruluşlarına ilişkin usul ve esasları düzenlemekte ve elektronik para ihraç edebilen kuruluşları belirtmektedir. Kanunun “düzenleme ve kararlara uymamak” başlıklı 27. maddesi, Kanunda ve Kanuna dayanılarak çıkarılacak düzenlemelerde ve alınan kararlarda yer alan ve bu bölümde ayrı bir cezai yaptırım öngörülme hususlara aykırı davranan ve ödeme hizmeti sağlayıcısı olarak faaliyet gösteren tüzel kişiler hakkında idari para cezası yaptırımını düzenlemiştir.

Kanun'un “izinsiz faaliyette bulunmak” başlıklı 28. maddesine göre ise Kanuna göre alınması gereken izinleri almadan sistem işleticisi, ödeme kuruluşu veya elektronik para kuruluşu gibi faaliyet gösteren gerçek kişiler ile tüzel kişilerin görevlileri hakkında hapis cezasını düzenlemiştir.

SANAL PARA VE KRİPTO PARA KAVRAMLARI NE ANLAMA GELMEKTEDİR?

Konunun yeni ve karmaşık olması literatürde birçok yeni kelimenin doğmasına da neden olmuştur. Bu nedenle konunun daha iyi anlaşılması ve okuyucularda anlam kargaşası yaşanmaması bakımından bu kavramları da detaylı olarak açıklamak gerekir. Sanal para, esasen elektronik paranın bir çeşidi, bir alt kümesidir. Ortak yönleri her ikisinin de dijital olmasıdır. Bununla birlikte pek çok ayırım noktaları da bulunur. Öncelikle en temel ve en belirgin fark, elektronik paranın yukarıda detaylı olarak açıkladığım üzere yasal olarak düzenlenmiş ve Kanun tarafından hüküm altına alınmış olmasına rağmen sanal para hakkında herhangi bir kanuni düzenlemenin olmayışıdır. Buna paralel olarak elektronik parayı çıkaran kuruluşlar Kanun ile belirlenmişken; sanal parayı özel kişiler çıkarmaktadır. Diğer bazı farklar da kanuni düzenlemenin olup olmaması ayırımından doğmaktadır. Elektronik paranın Kanun ile denetime tabi olması, değerinin garanti edilmiş olması ve arzının sabit olması buna bağlı farklılıklardır. Yine diğer bir önemli fark, elektronik paranın hesap biriminin yasal tedavülü bulunan para birimlerinin olmasıdır. Yani aslında elektronik para Dolar, Euro gibi para birimleri ile ifade edilebilir cinstendir. Ancak sanal paranın böyle bir özelliği yoktur. Sanal para birimleri onu çıkartan kişiler tarafından daha sonradan kabul edilen hesap birimleridir. Az sonra açıklayacağım Bitcoin para birimi bu gruptadır.

Buna göre her ne kadar elektronik para sanal parayı kapsamaktaysa da birçok yönden farklılıkları da bulunmaktadır.

Sanal para kavramını açıklığa kavuşturduktan sonra ele almamız gereken bir diğer husus kripto paranın tam olarak neyi ifade ettiğidir. Kripto para aslında son yılların en popüler konularından biridir. Kripto, kelime anlamı itibariyle gizli veya saklı anlamlarına gelir. Kripto para ise

güvenlik açısından kriptoloji bilimini kullanan, dijital ve sanal bir para birimidir, bu para birimleri matematik temelli şifrelenmiştir. Kriptoloji de bir şifreleme bilimidir. Buna göre belli bir şifreleme yöntemini kullanan dijital ve sanal para birimine kripto para diyoruz. Oldukça karmaşık gibi görünse de aslında çok basit işleyen bir süreç söz konusu: İnternet aracılığıyla bankamatik kartlarımızla alışveriş yaptığımızı düşünelim; bu alışveriş sırasında banka kasalarından aslında fiziksel olarak para çıkmıyor, ancak biz ödemeyi gerçekleştiriyoruz. Buna benzer olarak sanal ortamda yaptığımız her türlü ticari işlemde esasen kripto paraları kullanıyoruz. Çünkü böylelikle fiziksel olarak işlem yapılmasa da sistemlerde rakam değişiklikleri meydana geliyor.

KRİPTO PARA NERDEN ÇIKTI, KİM ÇIKARDI, NEDEN BİR ANDA BU KADAR POPÜLER OLDU?

İşte şu anda teknoloji dünyasının aklını kurcalayan en büyük soru bu: Kripto parayı kim çıkardı, kripto para nerden çıktı? Şu anda kullandığımız paraların temelinin Lidyalılardan geldiğini bütün tarih kitapları yazmakta ve biz bunu okula başladığımız ilk yıllardan itibaren biliyoruz. Ancak kripto para kavramı hepimize oldukça yabancı.

Kripto paranın ilk ve en popüler çeşidi ve birimi Bitcoin'dir. Bitcoin'in sembolü "₿", kısaltması ise BTC'dir. Net bir tanımla olmamakla birlikte, Bitcoin para birimini herhangi bir üçüncü parti hizmetine gerek kalmadan, taraflar arasında para transferini mümkün kılan bir elektronik para sistemi olarak açıklamak mümkündür. Peki kim çıkardı bu Bitcoin'i? İşte işin bu kısmı tam bir muamma. 2008 yılında Satoshi Nakamoto tarafından geliştirildiği bilinmekle beraber bu kişinin aslında kim olduğu bilinmiyor. Daha doğrusu, bu bir kişi midir, isminden anlaşılabileceği gibi Japon mudur, yoksa bir kurum mudur o da bilinmiyor. Kim veya kimler tarafından oluşturulduğuna dair elimizdeki tek

“İNTERNET ARACILIĞIYLA BANKAMATİK KARTLARIMIZLA ALIŞVERİŞ YAPTIĞIMIZI DÜŞÜNELİM; BU ALIŞVERİŞ SIRASINDA BANKA KASALARINDAN ASLINDA Fiziksel Olarak Para Çıkmıyor, ANCAK BİZ ÖDEMEYİ GERÇEKLEŞTİRİYORUZ. BUNA BENZER OLARAK SANAL ORTAMDA YAPTIĞIMIZ HER TÜRLÜ TİCARİ İŞLEMDE ESASEN KRİPTO PARALARI KULLANIYORUZ. ÇÜNKÜ BÖYLELİKLE FİZİKSEL OLARAK İŞLEM YAPILMASA DA SİSTEMLERDE Rakam Değişiklikleri MEYDANA GELİYOR.”

veri bu isim, çünkü tüm kaynaklar buna işaret ediyor. Bu isim, bir grup veya kişinin takma ismi olabileceği gibi bir kurum veya kuruluş da olabilir, orasını henüz bilmiyoruz.

BITCOIN NASIL ÜRETİLİYOR VE KİMLER TARAFINDAN BASILIYOR?

Dolar, Euro, Türk Lirası gibi para birimlerini ele aldığımızda bu paraların bir merkezi otorite tarafından yönetildiğini hepimiz biliyoruz. Oysa kripto paralar bir hükümet tarafından yönetilmiyor. İşte işin en sevilen yanı da bu. Aslında bu kadar popüler olmasının altında yatan sebep de bu. Bitcoin bağımsız bir para birimi ve değerini, günlük hayattaki kullanım oranı ve piyasadaki miktarı belirliyor. Buna paralel olarak üretiminin de kullanıcı odaklı olduğunu söyleyebiliriz. İlk yayınlanan protokollere göre şu an için en fazla 21 milyon Bitcoin olabileceğini biliyoruz. Yani sınırlı bir üretim söz konusu. Bu da paraya olan ilginin artmasına neden oldu, çünkü bulunması zorlaştığı için değeri artıyor, teknik bir ifadeyle talep arzdan fazla olduğundan değerleniyor. Bunun yanında Bitcoin ayrışabilme özelliğine sahip. Bu da demektir ki, 1 Bitcoin almak gibi bir zorunluluk yok. Öyleyse akıllara bir soru daha gelmekte: Şu an hali hazırda piyasada kaç Bitcoin var? 31 Mart 2017 tarihi itibarı ile 16,246,200 Bitcoinin kullanımda olduğu ve günde yaklaşık olarak 2 bin Bitcoinin üretildiği bilinmektedir. Piyasada Bitcoinlerin bitebileceği ihtimali akıllara gelse de sürekli olarak Bitcoin döndüğü için Bitcoin bitmesi veya alamamak gibi bir durumun söz konusu olmadığını söylemek yerinde olacaktır.

Bitcoin, hiçbir hükümet veya merkezi otoriteye bağlı olmama özelliğinden dolayı fiziksel bir merkez bankası tarafından basılmaz. Bitcoin, bağımsız bir para birimidir ve sanal ortamda, Bitcoin üretmek isteyen herkesin üretebildiği esasen kullanıcılarının üretim faaliyetine de katıldığı bir sistem söz konusudur. Üretimi ise, İngilizce "mined"

fiilinden türeyen "mining" kelimesiyle ifade ediliyor. Türkçe karşılığı ise madenciliktir. Madenciler (miners) olarak adlandırılan bilgisayarlar, işlemlerin doğruluğunu onaylamak için çok hızlı bir şekilde matematiksel problemleri çözer ve bu işlem ile bilgisayar sistemleri sayesinde bir çözüm bulan kişilere 50 yeni Bitcoin verilir. Böylece "mining" karmaşık matematiksel formüllerin bilgisayar gücü ile çözülmesi sürecine denir.

BITCOIN BAZI AVANTAJLARI BARINDIRIR MI?

Elbette ki Bitcoin kullanımının pek çok açıdan avantajları bulunmaktadır. Ancak bununla beraber dikkat edilmesi gereken noktaların da olduğunu söylemek gerekir. Öncelikle Bitcoin'in bağımsız bir para birimi olduğundan yukarıda bahsettim. Bu da Bitcoin politikasının bir hükümet tarafından düzenlenmediği anlamına gelir. Ayrıca kullanıcıların anonim olması da tercih edilme nedenlerinden biridir. Bitcoin işlemleri aleni olarak gerçekleştirilse de, kullanıcı kimliği gizlidir. Fakat unutulmamalıdır ki, bu gizlilikten faydalanabilmek için takip edilmesi gereken prosedürlere uymak gerekir. Söz konusu prosedürler Bitcoin'in kendi sitesinde açıklanmaktadır. İşlem ücretinin olmaması, yer ve zaman

kısıtlamasının bulunmaması şüphesiz diğer avantajlı yönlerindendir. Ancak bazı özel durumlarda, örneğin gerçekleştirilecek işlemin normal süresinden daha çabuk gerçekleştirilmesi gibi taleplerde ücret ödeme olasılığı da söz konusudur.

Sonuç olarak, bazı avantajlı yönleri bulunsa da, para transferinin geri alınamaması, transferlerin aleni olması gibi durumların varlığı da akıllardan çıkarılmamalıdır.

BITCOINLER GÜVENLİ MİDİR?

Kripto paraların güvenliği "blockchain" adı verilen, "blok zinciri" olarak dilimize çevrilen bir veri tabanına dayanır. Bu dağıtık veri tabanında, her bilgi bloklar halinde gelişmiş şifreleme algoritmalarıyla birbirlerine bağlanır. Böylece kullanıcılar bir merkeze bağlı olmaksızın işlem yapabileme imkânına sahip olmaktadır. Buna paralel olarak da satıcı ile alıcı arasında direkt olarak güvenli işlemler gerçekleşiyor. Yani Bitcoin temelinde güvenlidir. Peki istisnaları var mıdır? Bu sorunun cevabı kaçınılmaz olarak "evet"tir. Sanal cüzdanlara aktarılmayan Bitcoinlerin bilgisayar çökmesi sonucu kaybolması ve aslında her türlü sanal ağların ve faaliyetlerin problemi olan hacklenme sorunu Bitcoinlerin temelde güvenli olmasının temel iki istisnasını oluşturmaktadır.

BITCOIN YATIRIM ARACI OLABİLİR Mİ?

Bitcoin değeri hızla artan ve gelecekte de kâğıt paranın yerine geçeceği tahmin edilen bir para birimidir. Böyle olunca insanlarda Bitcoin'e para yatırmak fikri gündeme gelmiştir. Son zamanların en sık karşılaşılan sorularından birisi de Bitcoin'e nasıl para yatırılacağı ve bunun mantıklı olup olmayacağına ilişkindir. Ancak Bitcoin'in resmi bir kuruluş tarafından ihraç edilmemesi ve yasal düzenlemeye konu olmaması ayrıca değeri konusunda herhangi bir güvence verememesi önemli risk faktörleridir. Her ne kadar yukarıda da belirttiğim üzere birçok avantajı

**"31 MART 2017
TARİHİ
İTİBARİ İLE
16,246,200
BITCOINİN
KULLANIMDA
OLDUĞU VE
GÜNDE YAKLAŞIK
OLARAK
2 Bin BITCOINİN
ÜRETİLDİĞİ
BİLİNMEKTEDİR."**

barındırır da, bu konuda kesin ve net bir şey söylemek mümkün değildir. Ayrıca satın aldıktan sonra kesin olarak satılabileceği de belirsizdir. Kanunlar tarafından elektronik para olara kabul edilmediğinden satılabileceğine dair bir garanti yoktur. Yani çok küçük de olsa, kendisine duyulan güven kaybolduğunda, elde kalma riski vardır.

BITCOIN HUKUKİ OLARAK DÜZENLENMİŞ MİDİR?

Yukarıda detaylı olarak açıkladığım üzere sanal para, elektronik paradan farklı olarak hukuk alanında henüz yer bulamamıştır. Dolayısıyla Türk hukukunda yeri yoktur. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun 25.11.2013 tarihli basın açıklamasına göre:

“Herhangi bir resmi ya da özel kuruluş tarafından ihraç edilmeyen ve karşılığı için güvence verilmeyen bir sanal para birimi olarak bilinen Bitcoin, mevcut yapısı ve işleyişi itibarıyla Kanun kapsamında elektronik para olarak değerlendirilmemekte, bu nedenle de söz konusu Kanun çerçevesinde gözetim ve denetimi mümkün görülmemektedir.

Diğer taraftan, Bitcoin ve benzeri sanal paralar ile gerçekleştirilen işlemlerde tarafların kimliklerinin bilinmemesi, söz konusu sanal paraların yasadışı faaliyetlerde kullanılması için uygun bir ortam yaratmaktadır. Ayrıca Bitcoin, piyasa değerinin aşırı oynak olabilmesi, dijital cüzdanların çalınabilmesi, kaybolabilmesi veya sahiplerinin bilgileri dışında usulsüz olarak kullanılabilmesi gibi risklerin yanı sıra yapılan işlemlerin geri döndürülemez olmasından dolayı operasyonel hatalardan ya da kötü niyetli satıcıların suistimalinden kaynaklı risklere de açıktır.

Herhangi bir mağduriyet yaşanmaması adına, yukarıda belirtilen hususların duyurulmasında ve bu çerçevede Bitcoin ve benzeri sanal paraların barındırdığı muhtemel risklerin kamuoyuna hatırlatılmasında fayda mülhaza edilmektedir.”

BDDK 25.11.2013 TARİHLİ BASIN AÇIKLAMASINA GÖRE: “HERHANGİ BİR RESMİ YA DA ÖZEL KURULUŞ TARAFINDAN İHRAÇ EDİLMİYEN VE KARŞILIĞI İÇİN GÜVENCE VERİLMİYEN BİR SANAL PARA BİRİMİ OLARAK BİLİLEN BITCOİN, MEVCUT YAPISI VE İŞLEYİŞİ İTİBARIYLA KANUN KAPSAMINDA *Elektronik Para Olarak Değerlendirilmemekte, BU NEDENLE DE SÖZ KONUSU KANUN ÇERÇEVESİNDE Gözetim ve Denetimi Mümkün Görülmemektedir.”*

Söz konusu açıklamadan anlıyoruz ki; Bitcoin kullanımı kesin bir dille yasaklanmış olmamakla beraber tamamen serbest bırakılmış bir faaliyet de değildir. Çünkü Kurum, olası mağduriyetlerden sorumlu olmadığını bu nedenle dikkatli olunması gerektiğini açık bir biçimde ifade etmiştir.

BITCOIN KULLANMAK SUÇ MUDUR?

Bu noktada ilk vurgulamak istediğim Türk Ceza Kanunu'nun 2. maddesidir. Buna göre; “Kanunun açıkça suç saymadığı bir fiil için kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz. Kanunda yazılı cezalardan ve güvenlik tedbirlerinden başka bir ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunamaz.” Bitcoin para biriminin veya kullanımının herhangi bir kanuni düzenlemede yer bulmadığını belirttim. Dolayısıyla açıkça suç sayılmayan Bitcoin kullanıcılığı Türk Ceza Kanunu ve diğer Kanunlar anlamında suç sayılamaz, bundan ötürü kimseye ceza verilemez ve güvenlik tedbiri uygulanamaz.

ÖYLEYSE NEDEN BITCOIN KULLANIMININ SUÇ SAYILABİLECEĞİ İHTİMALİ AKILLARI KARIŞTIRIYOR, SIKINTI NEREDEN KAYNAKLANIYOR?

Bilindiği gibi Kanunda tanımlanan suç tiplerinin çoğu birden fazla yolla gerçekleştirilebilir. Örneğin; Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen dolandırıcılık suçunun nitelikli hallerinden birisini bilişim sistemlerinin, banka veya kredi kurumlarının araç olarak kullanılması suretiyle işlenmesi oluşturur. Her iki halde de temel suç dolandırıcılık suçudur. Peki, bilişim sistemleri kullanılması dolandırıcılık suçunun oluşması için tek başına yeterli midir? Hayır. Bu ihtimaller cezayı arttıran veya azaltan nitelikli haller olabilir ancak ne şekilde olursa olsun suçun temelinde dolandırıcılık eyleminin yani hileli davranışların bulunması gerekir. İşte Bitcoin kullanıcılığının suç sayılıp sayılmayacağı sorusu, tam da bu noktada gündeme gelir. Çünkü teknolojik gelişmelerle birlikte zaten bilişim suçlarının işlenme oranı oldukça artmışken; böyle bir sanal para vasıtasıyla işlenebilecek suçlar da oldukça çeşitlenmekte ve artmaktadır. Ancak Bitcoin ve benzeri dijital paraların varlığı tek başına bu suçların işlendiği anlamına gelmez.

İlk olarak Bitcoin doğası gereği kaynağı belirlenemez durumdadır

ve bu nedenle buradan elde edilen paranın nasıl elde edildiğinin bilinmesi mümkün değildir. Bu noktada Türk Ceza Kanunu'nda düzenlenen suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama suçunun işlenme riski büyüktür. Çünkü suç faaliyetlerinden elde edilen para Bitcoin satın almak için kullanılabilir. Sonrasında Bitcoin, kaydi paraya çevrilerek yasal ekonomik sisteme sokulabilir.

İkinci olarak hukuk düzenince alımı veya satımı yasaklanmış ürünlerin veya işlerin Bitcoin aracılığıyla gerçekleştirilmesi veya bu yolla söz konusu suçların işlenmesinin daha kolay hale gelmesi mümkün olabilir.

Yasaklanmış bu ürünler nerede satışa sunulmaktadır, alıcılar nereden çıkmaktadır? Bu noktada bazı kavramları açıklığa kavuşturmak gerekir. Zira bu satışların gerçekleştiği internet ortamı karmaşık bir yapıdadır.

Türkçe karşılığı derin internet anlamına gelen "Deep Web", internet ortamında bulunan ve gizliliğe çok fazla önem gösterilen taraflar arası şifreli bir iletişim ağıdır. Bu iletişim ağı görünen web'in dışındadır ve bugün bizim bildiğimiz internet sınırlarının, tüm internet dünyasının sadece %4'lük bir kısmının olduğu bilinmektedir. Kalanı ise deep web ve onun daha çok suç işlenen kısmı olan dark net olarak ifade edilen boyutlardır. Boyutlar dememin sebebi tek bir boyutun olmaması

ve katman katman derine inmenin mümkün olmasındandır. Deep web'in nasıl kullanılacağı sorusu ise, özel bir tarayıcı olan "Tor Browser" tarayıcısını bilgisayara kurmak şeklinde cevap bulmaktadır. Bu tarayıcı yüklü olduğu bilgisayarlar arasındaki işlemleri şifreli olarak gerçekleştirir. Ayrıca yüksek düzeyde güvenlik sağladığından kullanıcılar tarafından bir hayli tercih edilir. Ayrıca VPN (virtual private network / sanal özel ağ) kullanılmak suretiyle bu gizliliğin oranı artırılmaktadır.

Şimdi gelelim burada neler olup bittiğine. Neden böyle bir ihtiyaç doğmuş ve kullanıcılar neden bu yolu tercih ediyor? Bir kere her şeyden önce bu alan kullanıcılara tamamen anonimlik sağlamakta. Bu nedenle de kullananın kimliği belirlenemez durumdadır. Bu istek çoğu zaman bir suç faaliyetini gerçekleştirme amacından doğsa da; tamamen kişisel bir tercihten de kaynaklanabilir. Yani kişi suç işlememiş veya işleyemeyecek de olsa sırf canı istedi diye gizli kalmak isteyebilir ve bu yolu tercih edebilir ki bu örneklerle de karşılaşılmaktadır. Uyuşturucu satın almadan kiralık katil kiralamaya; silah satın almadan gizli kamera monte edilmiş duvar saatine kadar birçok yasadışı ürünün ve hizmetin alım ve satımı bu

alanda gerçekleştirilmektedir. İşte bu ürün veya hizmetleri satın almak istediğinizde Bitcoin cüzdanından ödeme yapabileceğiniz bir sayfaya yönlendirilmektesiniz. Dolayısıyla bu alanda birçok suç faaliyetinde para olarak Bitcoin kullanılmakta ve bu sanal para birimi, bahsedilen yasadışı faaliyetlerin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmaktadır. Bitcoin ve benzeri dijital ödeme araçlarının yapılan işlemleri kolaylaştırması bunları kullanmayı başlı başına bir suç haline getirir mi? Elbette ki hayır. Kanunla açıkça suç sayılmadığı sürece suç olarak nitelendirmek mümkün değildir. Bilişim sistemlerinin hayatımızda bu denli yerini almasının doğal bir sonucu olarak suç çeteleri bu yollardan da suç işlemenin yollarını aramış ve internetin buna müsait bir alan olması nedeniyle de bu arayışları başarıya ulaştırmıştır. Bu yollardan işlenen suçlar gün geçtikçe artmaktadır ve artacaktır da. Ancak bu tek başına suç sayılmak için yeterli değildir.

Son olarak yabancı hukuklarda ve ülkemiz hukukunda bu alanda büyük bir boşluğun olduğunu ve bu konuda hukuki düzenlemelere ihtiyaç duyulduğunu belirtmeliyim. ■

Doç. Dr. Murat Volkan DÜLGER
Akademisyen & Avukat
volkan.dulger@dulger.av.tr